

weisser Kümmel RATNAM. 100. — Vgl. घृति०.

दीप्यक (von दीप्य) 1) N. verschiedener Pflanzen: Kümmel, m. TRIK. 2,9,9. *Ptychotis Ajowan Dec.*, m. RASABHA bei BHAR. zu AK. ÇKDR. n. H. an. 3,52. fg. MED. k. 104. *Celosia cristata*, m. RASABHA, n. H. an. MED. n. *Apium involucreatum* H. an. MED. — SUÇR. 2,62,1. 93,19. 431,15. 432,6. 452,20. 462,13. — 2) m. eine best. rhetorische Figur (s. दीपक) RASABHA im ÇKDR.

दीप्यै (von दीप्य) adj. flammend, glänzend P. 3,2,167. Schol. zu 7,2,8. VOP. 26,158. चित्तव्योतिर्दीप्यप्रकाशित KATHAS. 23,135. — 2) m. Feuer H. c. 167.

दीर्घ 1) adj. f. *lang* (im Raum und in der Zeit), weitreichend, langdauernd, *δολιχός*, *Διर्घ* AK. 3,2,18. H. 1428. दीर्घं पृथु पंथे सन् पार्थिवम् RV. 5,87,7. 1,37,11. अघ्नं 173,11. M. 8,106. योजनं RV. 5,54,5. आशि 4,24,8. सधस्थ 1,154,3. अङ्गुश 8,17,10. °दण्ड KAUC. 13. नरान् M. 7,93. R. 5,17,28. वेणी 5,26,2. MBH. 4,1261. MEGH. 36. AMAR. 40. RĀGA-TAR. 1,159. सुदीर्घः परिघर्गलः VID. 248. तपोदीर्घेण चतुषा R. 1,23,18. दीर्घाय चर्त्तसे RV. 1,7,3. — काल M. 8,145. 216. N. 18,1. SUND. 1,8. R. 1,51,17. HIT. I, 19. रात्रयः R. 3,68,36. MEGH. 107. आयुस् RV. 1,96,8. 3,7,1. 10,14,14 u. s. w. im AV. fast ausschliesslich in dieser Verbind. M. 4,27. 76. 78. R. 1,62,26. 63,19. तमस् RV. 1,32,10. 2,27,14. MBH. 1,4191. रयि RV. 4,2,5. अयुपस्थान ÇAT. Br. 2,4,1,2. कर्मन् 7,2,2,7. पञ्च 13,3,10. AIT. Br. 3,8. व्याधि KĀTJ. ÇR. 22,2,17. RĀGA-TAR. 6,112. बन्धन KATHAS. 10,40. मन्यु MBH. 5,752. °रोषता MĀLAY. 44,16. शोक SĀH. D. 74,8. विरह KAURAP. 6. — RAGH. 2,28. ÇĀK. 180. Gīt. 5,17. BHĀG. P. 1,6,24. 4,20,4. RĀGA-TAR. 2,113. श्वास JOGAS. 2,50. निःश्वास SĀH. D. 78,3. दीर्घोच्चासम् MEGH. 100. AMAR. 11. विरुतेः R. 2,96,11. दीर्घोत्काष्ठमनाः श्वसन् BHĀG. P. 4,9,43. lang von der Quantität eines Vocals; m. ein langer Vocal GOBU. 2,8,15. ÇĀÑKH. ÇR. 1,2,17. 10,5,28. RV. PRĀT. 1,4,7,1. AV. PRĀT. 1,61. P. 1,2,27. 4,12. M. 2,33. ÇRUT. 3. दीर्घम् adv.: येन दीर्घं शूश्रूषाम् RV. 1,166,14. अयमग्निर्दीर्घायदीर्घमेव AV. 3,8,3. RV. 4,23,9. दीर्घमाधारयति Schol. zu KĀTJ. ÇR. 1,8,7. रोदिति SĀH. D. 57,5. दीर्घमुल्लं च निःश्वसन् R. 2,62,3. ÇĀK. 91,12. HIT. 22,14. BHĀG. P. 4,8,17. — compar. दीर्घीयेस् P. 6,4,157. VOP. 7,56. आयुस् RV. 1,53,11. 8,18,18. AV. 8,2,2. दीर्घीयासमन् पश्येत् पन्थाम् RV. 10,117,5. अरुलिना प्लो दीर्घीयसो भवतः TS. 5,2,5,1. ÇAT. Br. 7,3,4,10. RV. PRĀT. 1,7,6,13. दीर्घतर PĀÑKAT. 209,1. — superl. दीर्घिष्ठ P. 6,4,157. VOP. 7,56. AK. 3,2,62. मुक्ता दन्तस्य राजश्वः । दीर्घिष्ठभिः (als adv.) शुचित्रता RV. 3,62,17. चित्तो दीर्घतमाम् BHĀG. P. 7,5,44. दीर्घतमम् adv. 3,1,37. — 2) m. a) Kameel RĀGAN. im ÇKDR. — b) N. verschiedener Pflanzen: Saccharum Sara (शर) oder eine verwandte Grasart (उत्कट) RATNAM. im ÇKDR. = रामशर RĀGAN. = लताशाल Shorea robusta RATNAM. im ÇKDR., nach unserer Hdschr. 211 दीर्घलताहुम. — c) Bez. des 6ten, 7ten und 8ten Zodiakalbildes GJOTISHAT. im ÇKDR. — d) myst. Bez. des Buchstabens श्र Ind. St. 2,316. — e) N. pr. eines Fürsten von Magadha MBH. 1,4451. — 3) f. श्रा a) ein länglicher See, — Teich (vgl. दीर्घिका) R. 5,16,27. — b) = दीर्घपत्ता eine der Hemionitis cordifolia verwandte Pflanze RATNAM. 11. RĀGAN. im ÇKDR. — c) myst. Bez. des Buchstabens न Ind. St. 2,316. — 4) n. N. eines Sāman LĪTJ. 6,11,4.

Ind. St. 3,219. प्रज्ञापतेर्दीर्घम् ebend. — Man führt दीर्घ allgemein auf दृ (दृक्) wachsen zurück, aber diese Bed. der Wurzel ist nicht zu belegen. LEO MEYER hat in Z. f. vgl. Spr. 6, 223 trahere und goth. dragan (vgl. schwed. draga) zur Vergleichung herbeigezogen. In der lateinischen Form würde alsdann eine unregelmässig eingetretene, in der goth. (und schwed.) eine unregelmässig ausgebliebene Lautverschiebung anzunehmen sein. Genauer entspricht russ. *depiams*, welches MIKLOSICH (Die Wurzeln des Altisl. p. 21) wohl mit Unrecht von *СДРЪГАТИ* *ca* *contremiscere* (eig. sich zusammenziehen, zusammenfahren) trennt; vgl. auch *СДРЪГНАТИ* *ca* *abhorre* (eig. zusammenfahren) und *cydopora* Krampf.

दीर्घकाणा (दीर्घ + कणा) f. weisser Kümmel RĀGAN. im ÇKDR.

दीर्घकाण्टक (दी + कण्ट) m. N. einer langstacheligen Pflanze (वर्चूर) RĀGAN. im ÇKDR. °काण्ट ebend. u. वर्चूर.

दीर्घकाण्ठ (दी + काण्ठ) m. N. pr. eines Dānava (Langhals) HARIV. 12940. दीर्घबाहु LANGL.

दीर्घकाण्टक (wie eben) m. *Ardea nivea* ÇABDAK. im ÇKDR.

दीर्घकन्दक (दी + कन्द) 1) n. eine Art Rettig (मूलक). — 2) f. -कन्दिका *Curculigo orchitoides* (मुषली) RĀGAN. im ÇKDR.

दीर्घकंधर (दी + कंध) m. *Ardea nivea* (Langhals) RĀGAN. im ÇKDR.

दीर्घकर्ण (दी + कर्ण) m. Langohr, N. pr. einer Katze HIT. 18,9.

दीर्घकाण्ड (दी + काण्ड) 1) m. N. eines Grasses, *Scirpus Kysoor* (अशेरु). — 2) f. श्रा eine best. Schlingpflanze (पातालगरुडी) RĀGAN. im ÇKDR.

दीर्घकील (दी + कील) m. *Alangium hexapetalum* (अङ्गैट) RĀGAN. im ÇKDR. °कीलक m. dass. GĀTĀDH. im ÇKDR.

दीर्घकूरक n. eine Reisart (राज्ञान) RĀGAN. im ÇKDR. — Vgl. कूर.

दीर्घकेश (दी + केश) 1) adj. langhaarig. — 2) m. a) Bär RĀGAN. im ÇKDR. — b) pl. N. pr. eines Volkes im Nordosten von Madhjadeça VARĀH. BRH. S. 14,23.

दीर्घकोशा (दी + कोश) f. Wendeltreppe (eine Art Muschel) H. 1206. Sch. °कोषो TRIK. 3,3,243. H. 1206. HAR. 111. °कोषिका AK. 1,2,2,25. °कोशिका BHAR. zu AK. ÇKDR.

दीर्घगति (दी + गति) m. Kameel (lange, weite Gänge machend) RĀGAN. im ÇKDR.

दीर्घगामिन् (दी + गा) adj. weithin fliegend, von Pfeilen MBH. 7,3672.

दीर्घग्रन्थि (दी + ग्रन्थि) m. *Scindapsus officinalis* Schott. (गजपिप्लो) RĀGAN. im ÇKDR.

दीर्घग्रीव (दी + ग्रीवा) 1) adj. langhalsig. — 2) m. a) Kameel H. 1253. — b) der schwarze Rether (नीलकैश) RĀGAN. im ÇKDR. — c) pl. N. pr. eines Volkes im Nordosten von Madhjadeça VARĀH. BRH. S. 14,23.

दीर्घघाटिक (दी + घाटिका) m. Kameel (Langhals) ÇABDAM. im ÇKDR.

दीर्घचक्षु (दी + चक्षु) m. ein best. Vogel (Langschnabel), = mahr. रु-लौडा NIGH. PR. — Vgl. दीर्घशिर.

दीर्घच्छद (दी + छद) 1) adj. langblättrig. — 2) m. *Tectona grandis* (ein Baum) und Zuckerrohr NIGH. PR.

दीर्घनङ्गल (दी + नङ्गल) m. ein best. Fisch (भङ्गान) ÇABDAM. im ÇKDR.

दीर्घनङ्ग (दी + नङ्ग) 1) adj. langbeinig. — 2) m. a) Kameel GĀTĀDH.